

efter § 98, stk. 3. Forpligtelsen gælder ikke i tilfælde, hvor beslutningskompetencen med hensyn til forfølgning af en straffesag i medfør af særlige lovgælder er tillagt justitsministeren.

I visse tilfælde er påtalekompetencen således direkte henlagt til justitsministeren i medfør af anden lovgivning. Det gælder f.eks. sager vedrørende overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og en væsentlig del af kapitel 13, jf. straffelovens §§ 110 f og 118 a. Den foreslåede nye bestemmelse gælder ikke i disse tilfælde.

Også tilfælde, hvor justitsministeren i øvrigt i medfør af særlig lovgivning er tillagt afgørelseskompetencen, f.eks. udleveringssager, falder uden for anvendelsesområdet. Det samme gælder tilfælde, hvor det i forskrifter i medfør af retsplejelovens § 720 er fastsat, at påtale i nærmere angivne straffesager er betinget af justitsministerens beslutning, f.eks. sager, hvor dansk straffemyndighed følger af straffelovens § 8, nr. 4-6, samt i tilfælde, hvor justitsministeren i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 3, meddeler tiltalefrafald efter § 722, stk. 2, som nærmeste overordnede anklagemyndighed.

Den foreslåede nye bestemmelse omfatter endvidere ikke tilfælde, hvor justitsministeren i overensstemmelse med sin beføjelse til at udstede generelle tjenestebefalinger, jf. § 98, stk. 2, generelt har fastsat for nærmere angivne typer af sager, at disse skal forelægges for justitsministeren.

Herudover omfatter de foreslåede underretnings- og formkrav ikke tilfælde, hvor justitsministeren som led i to-instanssystemet behandler en klage over en afgørelse truffet af Rigsadvokaten som første instans, jf. § 98, stk. 4. Det drejer sig f.eks. om afgørelser om at rejse tiltale eller ej i sager om overtrædelse af medieansvarslovens § 28 og af straffelovens § 266 b (racistiske ytringer mv.).

Den foreslåede bestemmelse finder endvidere ikke anvendelse i tilfælde, hvor Rigsadvokaturen er inhabil, og hvor sagen derfor henskydes til Justitsministeriet efter almindelige forvaltningsretlige regler.

I de tilfælde, hvor den foreslåede bestemmelse finder anvendelse, skal de foreslåede underretnings- og formkrav overholdes, uanset om ministeren har taget sagen op af egen drift eller som følge af en borgerhenvendelse.

4.2. Ved "pålæg" forstås i retsplejelovens § 98, stk. 3, en tjenstlig ordre om at gøre noget bestemt i en konkret sag.

I overensstemmelse hermed omfatter de foreslåede regler tilfælde, hvor justitsministeren på grundlag af en konstateret uenighed med Rigsadvokaten giver

denne en tjenstlig ordre om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning.

Efter ordlyden omfatter forpligtelsen til at overholde de foreslåede underretnings- og formkrav ikke alene pålæg til Rigsadvokaten, men også pålæg til statsadvokaterne og politimestrene (Politidirektøren). Den naturlige fremgangsmåde vil imidlertid i sådanne tilfælde være, at justitsministeren først beder den overordnede anklagemyndighed tage stilling til sagen og først herefter tager stilling til, om der findes at være behov for at give pålæg til anklagemyndigheden.

4.3. Det foreslås, at pålæg om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning skal være skriftlige. Hermed vil der foreligge dokumentation i tilfælde, hvor justitsministeren har givet et pålæg, og det skriftlige pålæg vil indgå som et dokument i straffesagen.

Det foreslås endvidere, at pålægget skal begrundes. Det indebærer bl.a., at justitsministeren skal angive, hvilke hensyn der ligger til grund for beslutningen. Begrundelsens udformning vil afhænge af sagens karakter. Begrundelsen vil give et bedre grundlag for at vurdere baggrunden for justitsministerens pålæg.

Den foreslåede bestemmelse fastslår udtrykkeligt, at pålægget i relation til aktindsigt efter bestemmelserne i retsplejelovens §§ 729 a-d skal betragtes som materiale, politiet har tilvejebragt til brug for sagen. Forsvareren og sigtede har på samme måde som med hensyn til materiale tilvejebragt af politiet til brug for sagen adgang til at gøre sig bekendt med pålægget, og adgangen hertil kan alene undergives de begrænsninger, der gælder efter retsplejelovens almindelige regler om aktindsigt i straffesager i §§ 729 a-d.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren skal sende en skriftlig underretning til Folketingets formand. Justitsministeriet har ikke fundet grundlag for, som det er tilfældet i den hollandske ordning, at begrænse informationspligten til de tilfælde, hvor pålægget går ud på at undlade retsforfølgning.

Lovforslaget regulerer ikke indholdet af underretningen af Folketingets formand. Det er forudsat, at den information, der sendes til Folketingets formand, normalt indeholder oplysning om begrundelsen for justitsministerens pålæg. Det forhold, at der er tale om en konkret straffesag, medfører, at underretningen som regel bør ske i passende anonymiseret form.

Det foreslås endvidere, at underretning af Folketingets formand kan udsættes, hvor de hensyn, der er nævnt i retsplejelovens § 729 c, stk. 1, om fravigelse af reglerne om forsvarerens adgang til aktindsigt gør det påkrævet. Det drejer sig om hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredje-